

Inserati se sprejemajo in velja risopna vrsta:

4 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 " "

16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se se a primerno umanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, neizskovana pisma se ne sprejemajo.

4. ročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medijatorovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrť leta . . . 2 " 30 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na oem pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden, n sicer v torek, četrtek in soboto.

O poroki cesarjeviča Rudolfa.

Danes praznuje cela Avstrija. Ljubezen in zvestoba vseh narodov do cesarske hiše se vnovič dokazuje. Habsburžani so najsrečnejši med vladarji evropskimi, ker uživajo ljubezen svojih podložnih. Napadi na vladarje, ki so v Rusiji, na Francoskem in drugih državah žalibog tako pogosti, v Avstriji so redke prikazni. Po naših mislih se opira avtoriteta in nedotakljiva svetost kronanih Habsburžanov na njih legitimnost, to se pravi, po pravici so postali vladarji, po pravici so vladali, vere in katoliške cerkve niso zatirali, po pravici so pomnožili in razširili svoje kraljestvo, zatoraj je pa tudi Avstrija od nekdanj veljala kot steber pravice, vsem poštenim ljudem v tolažbo in pomoč, vsem hudobnim pa predmet ljutega sovraštva. Prvega Rudolfa Habsburžana značajnega, grofa iz Švice so poklicali na cesarski prestol nemški, ker je slovel po svoji pobožnosti, odločnosti in poštenosti. Njemu so zaupali, da bo pravici zopet do veljave pomagal, kajti roparski vitezi so bili o tistem času naredili iz Nemčije jamo razbojniško, kjer nihče ni bil ne premoženja ne življenja varen, kjer ni bilo najti brambe in pomoči zatiranim, ker so se vitezi v svojih trdnih gradovih celo kraljem in cesarju posmehovali. Krepka roka Rudolfa je predrzne roparje še le ustrahovala.

Kot vladarji Avstrije si niso Habsburžani nobene dežele pridobili z vojno silo, zvijačo ali krivico. Razne dežele so se pridružile Avstriji ali prostovoljno, ali pa po zakonskih zvezah. Kako lepo se Avstrija odlikuje v tej zadevi od drugih držav! Tako se je Prusija rodila se z verolomom in se množila s silo in krivico. Italija je morala oropati sv. očeta in druge starodavne, prave vladarske hiše, da je nastala; razun ideje narodnosti ni imela savojska hiša piemonteška nobenih pravic do Italije, ko pravico meča, ker se je dalo narodno vprašanje tudi rešiti, ne da bi se legitimni vladarji pregnali; saj so tudi na Nemškem stari knezi in kralji ostali, in Nemčija je vendar zedinjena. In na dalje, koliko nedolžne krvi se drži angleških rok, ki so po celem svetu vznemirjali razne divje narode, jemali jim svobodo, slačili jih materjalno, usiljevali jim svoje izdelke! Koliko krivic so doprinesli Španci v Ameriki!

Vsega tega Avstrija nikdar ni delala. Pač so se narodom krivice godile, ko se je v nekterih glavah rodila nesrečna misel, da se mora Avstrija enotno vladati, da mora postati iz nje ena narodnost z enim jezikom. Iz Habsburških vladarjev se je poprijel te nesrečne misli samo cesar Jožef, pa še on je na smrtni postelji vse preklical; pa hudobni duh napuha in vladateljnosti je že tičal v kosteh nemške birokracije in ona se oklepa te Jožefove misli do današnjega dne.

Naš sedajni svetli vladar in cesar Franc Jožef je od nekdanj vse narode enako ljubil; on neče nič slišati, da bi se kateri narod v Avstriji zatiral, on hoče biti in je v resnici vsem otrokom enako pravični oče, zato pa ga tudi vsi narodi ljubijo in spoštujejo. „Naredite mir med narodi“, je njegova zapoved.

Ta duh pravičnosti je prišel od očeta tudi na sina, svetlega princa Rudolfa. O njem je znano, kako rad biva med Slovani, kako rad govori slovanske jezike, iz katerih govori českega in hrvaškega popolnoma dobro. Še ni dolgo, kar so nam poročali rodoljubi iz Trsta, kako ljubeznjivo je občeval krononaslednik našim poslancem Nabergojem v našem milem slovanskem jeziku. S toliko večjo ljubeznijo se oklepajo Slovani cesarske hiše, ko nahajajo tam prijateljstvo in naklonjenost, s toliko večim navdušenjem praznujejo današnji veseli dan, rodbinski praznik za cesarsko hišo, rodbinski praznik za celo Avstrijo.

Pa ne samo Avstrijanci, ampak poštenjaki celega sveta se bodo veselili tega dne. Kajti rekli smo že, da je bila Avstrija vsigdar steber pravice, zaslonba vere in katoliške cerkve. Po drugih deželah so katoličane preganjali, mnihe izganjali, vero zasmehovali in vse grdobije počenjali in jih še počenjajo; v Avstriji tega ni, tega ni bilo, in upamo, da tudi ne bo, ker naša dobro krščanska cesarska hiša tega ne pusti; ker je sama po pravici na prestol prišla in po pravici si vse pridobila, zato krivico sovraži in preganjanim za pravico zavetje in pomoč podaja. Če po drugih deželah preganjajo Kristusove učence, pribeže k nam, v Avstriji so še zmirom našli podstrešje in zavetje.

Zato vsi poštenjaki z veseljem gledajo na Avstrijo, kedar je močna in slavna, in žalujejo, kedar omaguje, napadena od prevelike sile prekueuhov, krivičnikov in prostožidarskih zaveznikov, ki so tako Avstriji kakor katoliški cerkvi smrt in pogin zagrozili, in bi to tudi izvršili, ako bi zamogli, ako bi Bog dopustil.

Pozdravljamo Te toraj, naš ljubljani princ na današnji dan, pozdravljamo Tebe in Tvojo svetlo nevesto, princezino Stefanijo, v imenu celega naroda slovenskega, ki je zmirom zvesto stal pod zastavami avstrijskega orla! Naj postane ta zakonska zveza izvor sreče za hišo Habsburško, naj bode v blagor vseh narodov avstrijskih!

Dan slave in veselja!

Z Dunaja, 8. maja.

Nobena vladarska robina pri svojih položajih ne živi tolikanj zaupanja in ljubezni kakor naša presvitla cesarska rodovina. Zato pa tudi vsaka žalost, ki njo zadene, v srce zaboli vse narode, in prav enako tudi vsako veselje, ki njo navdaja, radostno odmeva po vseh pokrajinah naše prostorne Avstrije.

Jako vesel dan bode obhajala naša cesarska hiša 10. t. m., ko se bode edini sin presvitlega našega cesarja, cesarjevič Rudolf, ki ima svojemu očetu enkrat nasledovati kot vladar na prestolu avstrijskem, poročil z belgijsko princesinjo Štefanijo. In z njimi vred bodo ta veseli dan obhajali vsi narodi avstrijski, ter vsegamogočnega Boga prosili, da naj blagoslovi mlada zaročenca in ju v radost in blagor naše ljube domovine ohrani veliko veliko let!

Gotovo je bilo britko za princesinjo, ko je zapustila svojo domačijo, ko je slovo jemala od rojstnega kraja in od naroda belgijskega, ki je svoji kraljevi rodovini prav iz srca vdan. Ali ta britkost se je morala umakniti radosti, ko je princesinja dospevši v naše dežele videla, da je tukaj v svoji novi domovini našla enako, če ne še gorečnejšo ljubezen, in da tudi tukaj ničesar ne bo pogrešala, kar je njenemu dobremu srcu doma tolikanj dobro delo.

„Najboljši zaklad, ki ga more seboj vzeti“, rekel je njen oče v pismu, s katerim se je zahvalil belgijskemu narodu za svečanosti, ki jih je bil napravil princesinji pred odhodom njenem iz Bruselj, „je ljubezen belgijskega naroda.“ In najboljši zaklad, ki ga v svoji novi domovini najde, je ljubezen narodov avstrijskih, ki se ravno pri sedanjih prilikah tako krasno in ginljivo razodeva. Ko je na svojem potu prestopila meje avstrijske, bila je povsod tako prisrčno, tako radostno pozdravljena, da ji je srce veselja igralo, in da ji je naša domovina precej postala ljuba in draga. Zlasti pa se to razodeva v glavnem mestu na Dunaji. Že celi teden prihajajo tujci iz vseh krajev in iz vseh dežel našega cesarstva na Dunaj, da bi se vdeležili svečanosti, ki se te dni godé prevzvišeni nevesti našega cesarje-

viča na čast. Mnogim skoraj že ni več mogoče dobiti primernih stanovanj, dasi bi jih radi drago plačali. Mesto je praznično okinčano s cveticami, venci, pregrinjali in zastavami, katerih je pri vsaki hiši videti veliko število vsakere velikosti. Med njimi jih je največ cesarskih črno-rumenih in belgijskih črno-rumeno-rudečih. Tudi avstrijskih belorudečih in bavarških belo-modrih je videti veliko.

Velikanske priprave se delajo zlasti za ljudsko veselico, ki bode danes popoldne v praterji in za razsvitljavo, ki bode jutri zvečer. Vse imenitnejše hiše bodo razsvitljene s plinom; v ta namen se nalašč v raznih podobah ob hišah razpeljujejo železne cevi ki so prav gosto s tisočnimi luknjicami obsejane, iz katerih bode puhtil goreč plin. Ljudstvo radovedno ogleduje vse te priprave in že zdaj v tolikem številu hodi po mestu, da si na nekterih krajih komaj izogibljejo.

Ni bilo toraj čuda, da se je bila v petek popoldne zbrala velikanska množica ljudi pri kolodvoru Elizabetne železnice, s katero se je imela ob štirih pripeljati princesinja Štefanija s svojimi starši in obilnim spremstvom. Že ob enajstih dopoldne so ljudje vreli tje, da bi si preskrbili boljši prostor, in goječa je bila tako velika, da je bilo nemogoče jo pretriti. Cesarjevič Rudolf se je bil v četrtek peljal svoji nevesti v Solnograd naproti, kjer so ji bili tudi napravili krasen sprejem. Pričakoval jo je na kolodvoru; in ko je izstopila iz voza, hitel je k nji ter jo s toliko prisrčnostjo poljubil, da so materi njeni od veselja stopile solze v oči, in se je komaj premagala. Iz Solnograda se je bil pa cesarjevič odpeljal naprej na Dunaj s cesarjem in mnogim spremstvom svojo nevesto pričakoval na omejenem kolodvoru. Vse je radovedno pričakovalo prihoda, vse je hotelo videti cesarjevičevo nevesto. Tudi tukaj bil je pozdrav enako prisrčen; razun cesarjeviča so tudi cesar poljubili princesinjo, katero so še le prvič videli, potem pa so šli s kraljem iz kolodvora ter se vsedli na prvi voz. Za njim je šel cesarjevič Rudolf peljaje svojo nevesto. Ko ju je zbrana množica zagledala, začela ju je z

veselim vriskom pozdravljati, kajti princensinja si je s svojim ljubeznjivim in prijaznim priprostim vedenjem precej pridobila srca vseh, ki so jo videli. Je pa zares tudi lepe visoke in šibke postave, skoraj še večja je ko cesarica, in silno ljubeznjivega in nežnega obraza, kakoršnega še na nobeni podobi nismo videli, in kteremu posebno lepo pristujejo zlato rumeni obilni lasje. Princesinja se je prijazno zahvaljevala za navdušene pozdrave, ter večkrat povzdignila šopek, ki ga ji je bil v imenu mesta dunajskega pri prihodu izročil župan dr. Newald. S kolodvora so se visoki gostje peljali v grad Schönbrunn, od koder se jutri nevesta slovesno preseli na Dunaj. Za gledalce so po vsem mestu narejeni odri, ki jih ljudje jako drago plačujejo. Tudi vsa okna, memo katerih se bode nevesta peljala, so za tisti čas oddana, in nekdo je plačal za štiri taka okna 600 gld.

Ob cesti v Schönbrunn se je bilo nastavilo veliko ljudi in pri slavlolu stale so v vrsti belo oblečene deklice z zelenimi vejicami v rokah. Posebno veliko ljudi pa se je bilo zbralo pred gradom; straže ljudem niso pustile na prostorno dvorišče prej, dokler gospoda ni šla iz vozov ter se podala v grad, kjer je cesarica s svojimi hčerami princesinjo Gzelo in nadvojvodinjo Valerijo visoke goste pričakovala. Ko so se vsi pozdravili in nekoliko opočili, imela je cesarska rodbina skupen obed, za spremstvo pa je bilo kosilo pripravljeno v nekem stranskem poslopju. Včeraj popoldne je bilo kosilo pri nadvojvodu Karlnu Ludviku, pred čigar palačo se je bilo zbralo veliko ljudi, da so videli in pozdravili princesinjo. Zvečer pa je bil dvorni bal. Povabljenih je bilo čez 4000 ljudi, za ktere je bila prostorna palača skoraj še pretesna. Zato je bila jako huda soparica po dvoranah in le malo jih je bilo vsled tega tako srečnih priditi v dvorano, kjer je bivala cesarska rodbina. V redutni dvorani je bilo za goste, med kterimi so bili viditi razni stanovi in različne noše, ter slišati razni jeziki, pripravljeno raznoterih mrzlih jedi in najboljšega šampanjca toliko, da je vsakdo lahko previdel, da biva na cesarskem dvoru, in da se obhaja cesarjevičeva ženitev.

Okrožnica o prvih slovanskih prosvetiteljih.

(Dalje.)

Bodi naj vže temu, kakor drago, gotovo je, da se z naukom o nezmotljivosti papežev ni vvelo nič novega v cerkvi. Cerkev božja je kakor njen zaročnik nespremenljiva, ostane danes, jutri in na veke vedno ista. Njena krasna notranja sestava ne more nikdar razpasti, ker ona je skrivnostno telo Jezusovo. Nezmotljivost cerkve in nezmotljivost papeža je jedna in ista stvar, ker nikomur ni dovoljeno v cerkvi božji ločiti telesa od glave, a tudi glave od telesa ne. Kadar proglašuje in razlaga sveta cerkev svoj nauk, dela to vedno po svojem vladarju; ker vladar zajema večno resnico iz istih svetih in nespremenljivih virov, zajema jo napojen z istim duhom, kakor cerkev. Ko je zbor kalcedonski slušajoč pismo sv. Leona Velikega vskliknil: „vsí tako mislimo, to je prava vera cerkve božje; iz ust Leona govori sam sveti Peter“, tedaj je cerkev po besedah papeževih čuvala in branila krščanski svet pred zmoto in prevaro. Ko je Pij IX. proglasil nauk o brezmadežnem spočetju Marije prečiste device, storil je to sledeč nauku, ki

ima svoj začetek v hlevu betlehemskem, ter se je vedno bolj razvijal do Avgustina, od Avgustina pa do danes dospel do tolike zrelosti in popolnosti, da je, dejal bi, nosilo vsako dete ta nauk na jeziku, storil je to, ko se je poprej posvetoval s svojimi brati in učitelji cerkvenimi, obdan od mnogega števila biskupov. — Krivo je toraj trditi, da je cerkev sedaj tako rekoč neznosna in samovoljna postala. Cerkev božja ne živi le dve tisoč let, marveč njen začetek je začetek človeštva. — Ko je Bog vstvaril človeka, navdihnil ga je z neumrjočim duhom svojim, mu je odločil na jedni strani za telesne potrebe hrano v vidni naravi, katero zakon božji vzdržuje in oploduje; na drugi strani podelil mu je večne resnice, brez kterih bi ne moglo obstati neumrjoče življenje njegovo po besedah: človek ne živi samo od vsakdanjega kruha in pila, marveč od vsake besede, ki pride iz ust božjih. To poslednjo resnico hrani in čuva pod varstvom božjim sveta cerkev, da se nikdar ne izgubi iz človeškega rodu. Njeni so sveti patrijarhi, od kterih je prišlo izročilo do trojice arabskih modrih in privedlo jih k jaslicam v Betlehem, da se v ponižnosti svoji poklonijo večni Resnici. Njeni so bili v starih Atenah in v Rimu oni slavni možje, ki so resnico božjo

nad vse cenili, čuvali, branili, širili in zanjo čestokrat darovali tudi življenje svoje. Njih spise spoštuje sveta cerkev, jih priporoča z materi lastno previdnostjo, jih vvaža v svoje učilnice tembolj, ker se v njih oznanjuje in prerokuje prihod božji. Njeni so v izbranem narodu izraelskem oni veliki proroki: Izaija, Jeremija, Ezehiel, Daniel in drugi, ki so navdušeno oznanjevali vero v jedinega Boga in njegovo sveto previdnost, ki so čuvali narod pred vsakim zlom in grehom, odvrčali ga s tem od očitne propasti, ki so naznanjali žarečo zoro, vzhajajočo pred svetlim solncem, katero nam je zasijalo v Jezusu; kteri so zakon božji in svete resnice modro in dostojno razlagali svojeglavnemu in večkrat protivnemu narodu, a tudi branili in priporočali, tako da svet ne more ničesar v primeru postaviti z njih modrostjo, značajnostjo in vsakovrstno veličino. Cerkevna dolžnost, odločena je od Duha božjega, a ohrani sveto resnico čisto in neoskrunjeno do konca sveta, resnico katero je v dovršenem času večna beseda sama darovala svetu in posvetila jo z žrtvo svete smrti svoje; ono resnico, ki potrjuje stare zakone in dopolnjuje z novimi, ktere zajema iz bistva in srca božjega, katero je Bog odločil, da budi jedini temelj in poroštvo sreče in višega živ-

Danes se cesarjeviču in njegovi nevesti v Schönbrunu predstavljajo deputacije, ki so prišle skupaj iz vseh dežel in iz vseh krajev našega cesarstva, da jima čestitajo k slavnostnemu dnevu. Posebno obilna je deputacija, ki je prišla iz Bosne in ki šteje 39 udov.

Tako so toraj vsi narodi edini v ljubezni in vdanosti do presvite cesarske rodbine in bodo v vseh jezikih cesarjeviču in njegovi nevesti izraževali svoja čutila. Bog daj, da bi že skoraj prišel čas, ko bodo enako edini tudi v medsebojni ljubezni in bode potihnil ves prepir ter bodo vsi narodi uživali enake pravice in se radovali sreče, bivati vslavni in mogočni Avstriji!

Politični pregled.

V Ljubljani 9. aprila.

Avstrijske dežele.

Linški škof je izdal o priliki cesarjevičeve poroke pastirski list, v katerem zagovarja svetost zakona, zmetuje novošegni civilni zakon kot konkubinacijo, ter izraža upanje, da se bo Avstrija povrnila na pot krščanstva, ter odpravila civilni zakon, ki naši veri nasprotuje.

O prihodnjih naših volitvah v trgovinsko kranjsko pišejo tudi dunajski in drugi listi, dokaz, da tem volitvam veliko važnost pripisujejo. Naj toraj slovenski rodoljubi ne zamude, vse storiti, da nas sovražniki ne prehitijo. Pomislite naj, da ako trgovinsko zbornico pridobimo, znamo v prihodnjem deželnem zboru imeti dvetretjinsko večino, in to je važno, ker bomo potem marsikaj preurediti zamogli, kar z navadno večino ne premoremo.

Vnanje države.

Francozi in Lahi v novjšem času niso nič kaj dobri prijatelji. To stori nevošljivost zavolj Tunisa. Lahi so že davno škilili čez morje v to deželico, da bi jo pograbili pri ugodni priliki. Zdaj so jih pa Francozi prehiteli, in tega jim Lahi ne morejo pozabiti. Francozi pa Lahe dolže, da so že dolgo ščuvali Arabce zoper Francoze in da je laški konzul v Tunisu vredoval tisti arabski časnik, ki je Tunce in Algierce neprenehoma ščuval

na Francoze, ter si pridobil v teh divjih nemikanih krajih do 25.000 naročnikov. Kakor vselej so Lahi tudi tukaj hoteli z zavratnimi spletkami svoj namen doseči, pa jim je spodletelo. Jasna je toraj mržnja med obema narodoma. Stari Garibaldi hoče prepričati potolažiti s tem, da zopet vse na duhovščino in papeža zvrta, č.e.s., da je duhovščina kriva razpore med Francozi in Lahi. Ali si je mogoče zamisliti bolj abotno obrekovanje? Smrt ga drži že za goltanec, vendar starec še ne neha preganjati katoliške cerkve!

Iz **Nemčije** se čuje, da Bismarck v resnici misli, preložiti državni zbor v drugo mesto, in sicer v Potsdam poleg Berlina. To bi bil v istini drugi Versailles.

Na **Irskem** so se umori zopet začeli množiti. Uzrok temu je to, ker hočejo grajšaki svoje najemnike spoditi, prej ko pride nova postava, ki bo najemnikom bolj ugodna. Tako pregnanih najemnikov je že 10.000 in se nemajo kam obrniti, toraj je odrečena najemščina za nje toliko ko smrtna kazen, ker morajo s svojimi družinami od hudega konec vzeti. V svoji obupnosti zdaj razgrajo in pobijajo grajšake.

Izvirni dopisi.

Iz Jalape v Meksiki. (Dalje.)

Garibaldi je v pismeni zavezi s tukajšnjimi junaki (?), ki so kakor on „puta“, naj se beseda vzame po slovensko ali po špansko. V veliki časti imajo naši liberalci tudi Castelarja, ki pa tudi dosti neumnega pové, posebno o Slovanih, katerih čisto nič ne pozna. Vsaki mesec nam pošlje kako drobtinico o Slovanih, zabavlja čez sveto vero, čez papeža. Tudi Viktor Hugo je tak prismojen starec, ki misli, da ga celi svet ceni, pa se mu le smeje in se norčuje iz njega. Pa on ima vsaj še lep jezik, Castelar pa še tega nima, ker francosuje lepši španski jezik in ga tako pači, da je groza. Ravno taki so govorniki o svečanosti 5. februarja, bledejo same neumnosti, da jih ni moč poslušati, pravijo, da meksikanski narod je na čelu omikanih narodov, in več takih napihnenih fraz. Ubogi meksikanski narod bi

zaslužil boljših voditeljev, ker je ta narod v svojih poštenih elementih dobre naravi.

Pri tej omenjeni svečanosti se zvoni in pritrkuje po cele ure, ne da bi liberalce ušesa bolele, če se pa zvoni za cerkveno slovesnost in službo Božjo eno minuto več, ko postavni dve, brž upijejo in cerkvi se naloži denarna kazen. Ta dan so zaprte vse uradnice, ubogi vojaki morajo pa na vročini ali na mrazu, kakor je dan, celi dan stati in poslušati prazne govore, ki jih ne razumejo, kjer se jim toliko blede o svobodi, pa reveži še toliko svobode nemajo, da bi smeli na sprehod iti. Pri tej slovesnosti se mnogo preklinja, se klepeta zoper stare navade, zoper inkvizicijo, zoper duhovščino in vero in take budalosti in zlobnosti. Če se jih pa praša: kje je vaš napredek? kaj ste novega naredili? odgovoré, da je dosti, da so staro podrli, da so mnihe in nune iz samostanov spodili in ljudstvu prostost dali. Lepa prostost taka, da so mu vero vzeli in revežem vkradli vso pomoč, ki so jo v samostanih dobivali. Kajti samostani so vsaki dan kruh in drugo jed med siromake delili, pa tudi revnim družinam pomagali in jim denar posojevali. Od tistih mal, kar ni samostanov, pa revež nikjer več ne najde pomoči. Če hoče denarja, mora iti k oderuhu. Vse posestva so zadolžene; vlada nič ne skrbi za kmeta, saj državni poslanci so večidel pravdniki, posestnikov je komaj deset med njimi, pa še ti so le liberalski posestniki, to je taki, ki so se vsedli na cerkveno premoženje, katerega jim je vlada za deseti del vrednosti prepustila, pa še to desetinko so plačali le v državnih dolžnih pismih, ki so jih po 10 do 12 procentov pisane vrednosti kupili, namreč obli-gacije za 100 dolarjev so plačali z desetimi dolarji. Več ko 300 milijonov recí tristo milijonov dolarjev premoženja se je tako razmetalo in razkopalo, da je prodajalcu kakor kupcu toliko teknilo, ko psu trava. To je liberalno gospodarstvo! Dragi Slovenci, jaz iz skušnje govorim, ne verjemite liberalcem nič, njih sad je pogubonosan, na njih sadovih jih boste spoznali. Med liberalci je malokateri pošten, pa še ta bi pri njih ne ostal, ko bi vedel, kako puhle in lažnjive so njih fraze

ljenja vsakemu človeku in vsakemu narodu. — Ni toraj cerkev neznosljiva, kajti ona uči, da je vsak v cerkvi božji, ki resnico božjo iskreno ljubi, čuva in brani ter prevaja v življenje, kri njene krvi in vlast njene vlasti, posebno če radovoljno trpi za resnico in se žrtvuje zanjo. — Toda sveta cerkev ljubi in ceni tudi one plemenite javne in skromne duše zunaj svojega krila, ki goreče ljubijo Jezusa in sveto resnico božjo, jo branijo in širijo ter kolikor mogoče potrjujejo s svojim vzgledom; ker uči sveta cerkev, da so te plemenite duše prava njena čeda in, dasi ne spadajo k telesu, spadajo vendar k duši njeni. Obžaljuje, oplakuje in obsojuje pa cerkev one, ki v njenem krilu izdajajo lastno kri svojo in ranijo njeno srce, ki prezirajo lehkomišelnost blagor svoj ter napadajo sveto resnico z vsakovrstno zmoto in prevaro. Ti sicer so udje telesa cerkvenega, a nikakor ne udje njene duše. Sveta pravica pa in posebna dolžnost je apostolom in biskupom čuvati resnice krščanske čiste in neoskrunjene do konca sveta, jih rszvi-jati, razlagati in zajemati iz nje zdravo in nepokvarjeno hrano, ker oni postavljeni so od Boga, da v sveti in nerazrušeni zvezi in slogi s poglavarjem svojim vladajo pod njegovim pokroviteljstvom cerkev božjo, ter dajo veri Jezusovi ono stalnost, brez ktere je ona brez moči. V

cerkvi božji kakor v vsakem društvu mora biti vrhovna oblast in sodišče, ki z odločilnim in zapovedujočim načinom miri prepire in strasti, ki se vzbujajo po širnem svetu. Stvar sama pa in krasna sostava cerkve nam je porok, da je modra, pravična in istinita sodba njena. V cerkvi božji je vse tako tesno spo-jeno drugo z drugim, se pazi, čuva podpira in dopolnjuje, da se nikdar zmotiti ne more. Ako sveti oče v redkih slučajih sam kot poglavar cerkve in vrhovni učitelj narodov krščanskih kak nauk proglasi za versko resnico, smo katoličani prepričani in verujemo, da je to nedvomna resnica, objavljena po Bogu, posebno zato, ker vemo, da iz papeževih ust govori sv. Peter, kteremu je Jezus, ko ga je Peter imenoval sina živega Boga, rekel: non caro et sanguis revelavit tibi, sed Pater meus qui in coelis est — nista ti razodela tega meso in kri, marveč moj Oče, ki je v nebesih, — sveti Peter, pravim, katerega je postavil Jezus v temelj svoji cerkvi, kteremu je izročil ključne nbeške ter zaupal ovce in jagnjeta; sploh kedor pobližje pozna postavbo svete cerkve, mora priznati, da so viri svete resnice tako jasni in odločilni, da se v cerkvi sveti Duh kaže tako očitno, da izprevidimo tudi le s človeškim očesom, da ni mogoče zmotiti se v vrhovnemu učitelju cerkvenemu, kadar iz teh

virov zajema resnico krščansko, jo razlaga in razvija. Krivo je toraj in neopravičeno trditi: da se je z versko resnico o nezmotljivosti papeževi vgnjezdila v cerkvi neka samovolja, pred katero se mora svet varovati, kajti kjer Jezus prebiva in sveti Duh, ondi o samovolji govora biti ne more. Pač pa se skriva čestokrat pod tako trditvijo največa samovolja, ktera napada brez kakega vzroka svobodo cerkve in najvažnejše prikazni njenega življenja in delovanja. Resnica je, da je imela cerkev nekdanj več vpliva pri javnih vprašanjih držav in narodov; a ona si ni nikdar prilastila te veljave samovoljno, nego so jej jo ponudili narodi sami v velikih potrebah in silah, kterim nikdo razen cerkve zadovoljiti ni mogel. Vpliv cerkve v onej dobi bil je velika javna potreba in velika dobrotljivost. Danes v tem obziru o kaki nevarnosti govoriti, je pravo licemerstvo ali hinavstvo. Danes nimajo se ničesar bati države in narodi od cerkve, pač pa se boje lastne svoje zlobnosti in one vsemogočnosti, ki se povsod vmešava in tako čestokrat zatre v kali seme, ki bi bilo sicer rodilo obilen sad. Dandanes mora se cerkev boriti skoro povsod za svojo lastno svobodo in za svobodo vesti.

(Dalje prih.)

o svobodi in človeških pravicah. In vi liberalni Slovenci, tudi mladoslovenci imenovani, znabiti zapeljani po votlih in praznih besedah, ki jih v nemških in francoskih zalogah iščete, vedite, da vi Slovani imate že več tisoč let to, kar si zapadni narodi še le pridobiti skušajo. Vi imaste svobodnega kmeta, samoupravno občino, pri romanskih narodih in na Angležkem pa vidite le najemnika, vincarja ali „colona“, ki obdeluje, kar ni njegovo, ki je brez vse politične veljave. Tudi ruski kmet ima več svobode, ko francoski, laški, španski ali angleški. Bral sem več španskih in francoskih spisov, kjer se pisatelji čudijo nad veliko svobodo in samostojnostjo ruskih srenj ali občin. Slovani naj utrijo in poblažijo svobodo in samostojnost svojih starodavnih občin z županom na čelu, pa bodo imeli boljše svobodo, kakor če bi jo prenašali iz romanskih in germanskih tal na svojo zemljo. To si naj mladoslovenci — pa brez zamere — prav dobro zapomnijo! Čemu Slovanom tuje obleke, če je pa domača bolj pripravna? Tudi meksikanski narod je nesrečen in oviran pri napredku, ker so mu vrinili tuje šege in tuje nazore; tako se tudi slovenskemu narodu ne bi storila nobena dobrota, ako bi se mu dala svoboda po romanskem ali ger-

manskem kopitu, ker ta svoboda zapadna je narejena le za meščane.

Domače novice.

V Ljubljani, 10. maja.

(Zagovor in vprašanje.) Od več strani se nam je očitalo, zakaj nismo že v zadnjem listu objavili oklica za volitve v kupčijsko zbornico. Na to je lahko odgovoriti: zato ga nismo mogli objaviti, ker oklica dobili nismo. V „Narodu“ je bil že tiskan, mi pa še rokopisa imeli nismo. Zakaj se nam oklic ni o pravem času poslal, na pr. ob enem z „Narodom“? Če je preveč dela, oklic za vsak list posebej pisati, zakaj nam „Narod“, če je že privilegirani, da oklice prvi v roke dobi, ni poslal kartačnega odtisa, kar malo truda stane, in kakor se je že prej večkrat na obojno zadovoljnost zgodilo? Mi smo oklic v „Narodu“ pač brali, ni se nam pa reklo, da naj ga ponatisnemo, morali smo misliti, da volilni odbor naše usluge ne potrebuje, da bo oklic samo v „Narodu“ razglasil. Volilnemu odboru mora vendar na tem ležati bit, da se oklici kar mogoče razširijo; na njemu je toraj, da nam oklic pošlje, ne pa na nas, da bi ga mi iskali in prosili zato, ali smemo volilnemu odboru našo službo ponuditi ali ne.

(Čast. Janez Klobovs) iz goriške nadško-

fije je imel včeraj v Škofji Loki slovesno novo mašo. Vernega ljudstva je bilo silno veliko, kakor vselej pri taki priliki.

Razne reči.

— Kardinal nadškof knez Schwarzenberg kateri cesarjeviča Rudolfa s kraljičino Štefanijo danes poroča na Dunaju, je edini iz sedanjega zbora kardinalskega, kateri je dostojnost svojo prejel še od papeža Gregorja XVI. Kardinal je od l. 1842, tako da more prihodnje leto slaviti svoj 40 letni jubilej kardinalski, čez dve leti poznej svoj 50 letni duhovski ali mašniški, in še 3 leta poznej svoj 50 letni škofovski jubilej, kajti vže po triletnem posvečevanju na mašništvo postal je l. 1836 star 27 let nadškof v Solnogradu.

Listnica vredništva.

Nekaj dopisov smo mogli zaradi preobilnega gradiva odložiti. Naj gg. dopisovalci ne zamerijo; pride kmalo vse na vrsto.

Ravnokar je izšla knjiga Wenigerja „Originelle kurzgefasste, praktische Festpredigten.“

Dobiva se v kat. bukvarni.

Služba

orglavca in cerkvenika

ob enem se oddaja v Stari Loki. Opravljati ima dotični tudi nekatere cerkvene pisarije. Prosvici naj se oboje z lastnoročno prošnjo in spričevali do prečast. gosp. dekana (pošta Škofja Loka). (1)

Gospodom trgovcem, obrtnikom in rudarjem na Kranjskem!

Častiti rojaki! 17. dne tega meseca bodo po vsej naši deželi dopolnilne volitve za kupčijsko in obrtnijsko zbornico kranjsko, in sicer volijo trgovci letos 6 odbornikov, obrtniki 7 in rudarji 1 odbornika.

Mestni magistrat v Ljubljani, na deželi pa c. kr. okrajna glavarstva pošljejo vsakemu volileu glasovnico, katera je ob enem tudi izkaznica. Če bi kdo ne dobil, ki ima pravico voliti, naj se oglasi za njo na navadnem mestu. Na to glasovnico naj vsak zapiše imena in stanovališče tistih mož, katere on voli, in potem naj podpiše svoje ime. Kdor pa sam pisati ne zna, naj jo podkriža, ob enem pa naj jo podpišeta dve priči; kdor je namesti njega pisal, naj se podpiše še s pristavkom „pisavec imena“. Tudi žene trgovke ali obrtnice imajo volilno pravico, al one volijo po svojih poslovodjih, to je, njih glasovnico podpiše poslovodja (Geschäftsführer).

Tako podpisana glasovnica in izkaznica pa se ne da uradnemu slugi, ki jo prinese, ali kakemu domačemu uradniku, ampak naj se zapečateni ali nezapečateni pošlje naravnost volitveni komisiji trgovinske in obrtnijske in obrtnijske bornice v Ljubljano. Smejo se pa glasovnice v zavitku poslati tudi kakemu prijatelju ali pa uradništvom naših slovenskih časnikov v Ljubljani, ki bodo za to skrbele, da jih volitvena komisija gotovo dobi. Vse glasovnice pa naj se odpošljejo o pravem času, da do določenega 17. dne t. m. volitveni komisiji gotovo tudi v roke pridejo.

Dragi rojaki! Prejšnja leta je bila večina kupčijske zbornice narodna. Pri zadnjih dveh volitvah pa so si naši nasprotniki vedeli pridobiti večino. In vendar nij vse eno, kdo da ima večino na svoji strani. Kupčijska zbornica je namreč jako važna naprava; ona pretresa kupčijske in obrtnijske zadeve in svoje želje na prid domačemu trgovstvu in obrtnijstvu razodeva vladi, ki jo v takih zadevah tudi za svet poprašuje; ona razen tega voli tudi dva poslanca v deželni zbor kranjski, od katerih je dostikrat odvisna večina deželnega zbora in odbora. Ne bomo Vam obširno razkladali, kako so nam naši nasprotniki zadnja leta izvili to večino; saj Vam je to še vse v živem spominu; le toliko rečemo: varujte se, da se pri letošnjih volitvah enako ne bo godilo; zato udeležite se vsi te volitve in volite vsi enoglasno Vašega zaupanja popolno vredne može, katere Vam tu priporočamo. Vedite pa, da vsak volilec sme voliti le za svoj stan, torej trgovce le 6 trgovcev, obrtnik (rokodelce) 7 obrtnikov, (z obrtniki volijo pa tudi kramarji in tisti trgovci, če brez poviška in priklad vsaj po 4 gl. 20 kr. patenta plačujejo.)

Zato gospodje trgovci (kupci) zapišite si na svoje glasovnice sledeče imena:

- Gospod **Franc Hren**, trgovec v Ljubljani,
- „ **Josip Kušar**, trgovec v Ljubljani,
- „ **Janez Perdan**, trgovec v Ljubljani,
- „ **Vaso Petričič**, trgovec v Ljubljani,
- „ **Fran Souvan** mlajši, trgovec v Ljubljani,
- „ **Ferdinand Sajovic**, trgovec v Kranji.

Vi gospodje obrtniki (rokodelci) pa sledeče:

- Gospod **Anton Klein**, solastnik tiskarne v Ljubljani,
- „ **Franc Peterca**, krčmar in hišni posestnik v Ljubljani,
- „ dr. **Josip Poklukar**, solastnik tiskarne, deželni in državni poslanec v Ljubljani,
- „ **Josip Ribič**, krčmar v Ljubljani,
- „ **Franc Sark**, krojač v Ljubljani,
- „ **Jakob Škrbinec**, čevljar in hišni posestnik v Ljubljani,
- „ **Jarnej Žitnik**, čevljar in hišni posestnik v Ljubljani.

In vi gospodje rudarji:

- Gospod **Anton Globočnik**, rudar v Železnikih,

V Ljubljani maja 1881.

Za narodni volilni odbor:

Dr. Janez Bleiweis.